

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

ΓΚΙΚΑΣ Α. ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ

28/1/2011

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

- I. Από τη διεθνή στην ευρωπαϊκή κρίση
- II. Ο τραπεζικός τομέας στην Ευρώπη
- III. Νέο πλαίσιο εποπτείας

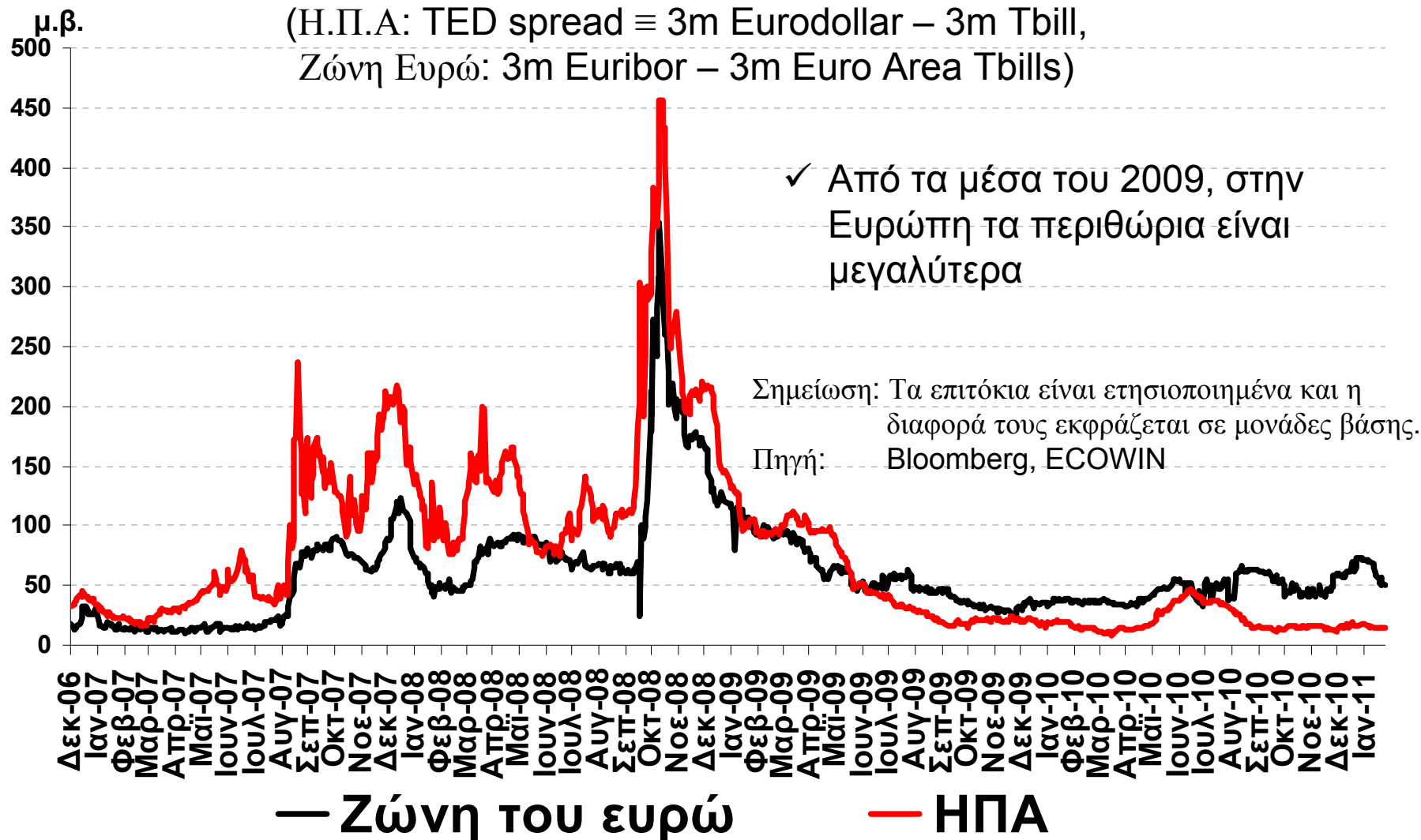

I. Η διεθνής κρίση αφήνει τα ασφάλιστρα κινδύνου υψηλότερα

Περιθώρια Τριμηνιαίων Επιτοκίων (1/12/2006 – 24/1/2011)

(Η.Π.Α: TED spread \equiv 3m Eurodollar – 3m Tbill,

Ζώνη Ευρώ: 3m Euribor – 3m Euro Area Tbills)

I. Η διεθνής κρίση αφήνει το δημόσιο χρέος υψηλό και τις κεντρικές τράπεζες με φουσκωμένο ενεργητικό

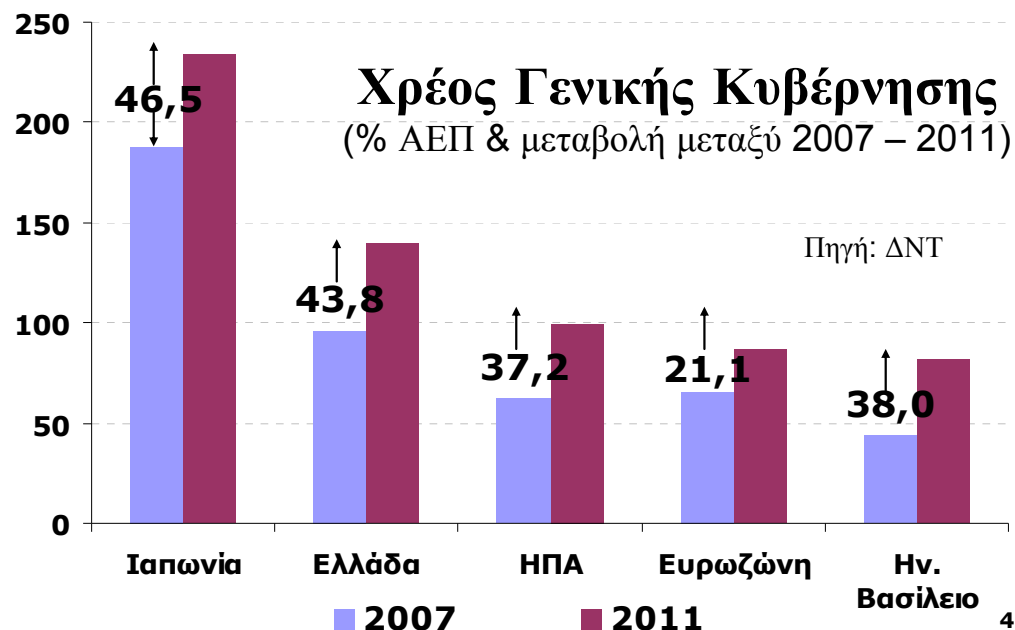
Επεκτατική νομισματική πολιτική,
Αύγουστος 2007 – Ιανουάριος 2011

	Μείωση επιτοκίων	Αύξηση του ενεργητικού κεντρικής τράπεζας	Ύψος Ενεργητικού
Η.Π.Α.	- 5,00 %	178%	\$2,43 τρισ.
Ευρωζώνη	- 3,00 %*	64%	€1,96 τρισ.
Ην. Βασ.	- 5,25 %	197%	£243 δισ.

Σημείωση: Τα δεδομένα για τη ζώνη του ευρώ είναι μέχρι τις 14/1/2011, για τις ΗΠΑ μέχρι τις 19/1/2011 και για το Ην. Βασίλειο είναι μέχρι τις 21/1/2011.

* Ενδιάμεσα το επιτόκιο αυξήθηκε κατά 0,25% το διάστημα 7/2008 – 10/2008

Πηγή: ΕΚΤ, Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Η.Π.Α., Τράπεζα της Αγγλίας

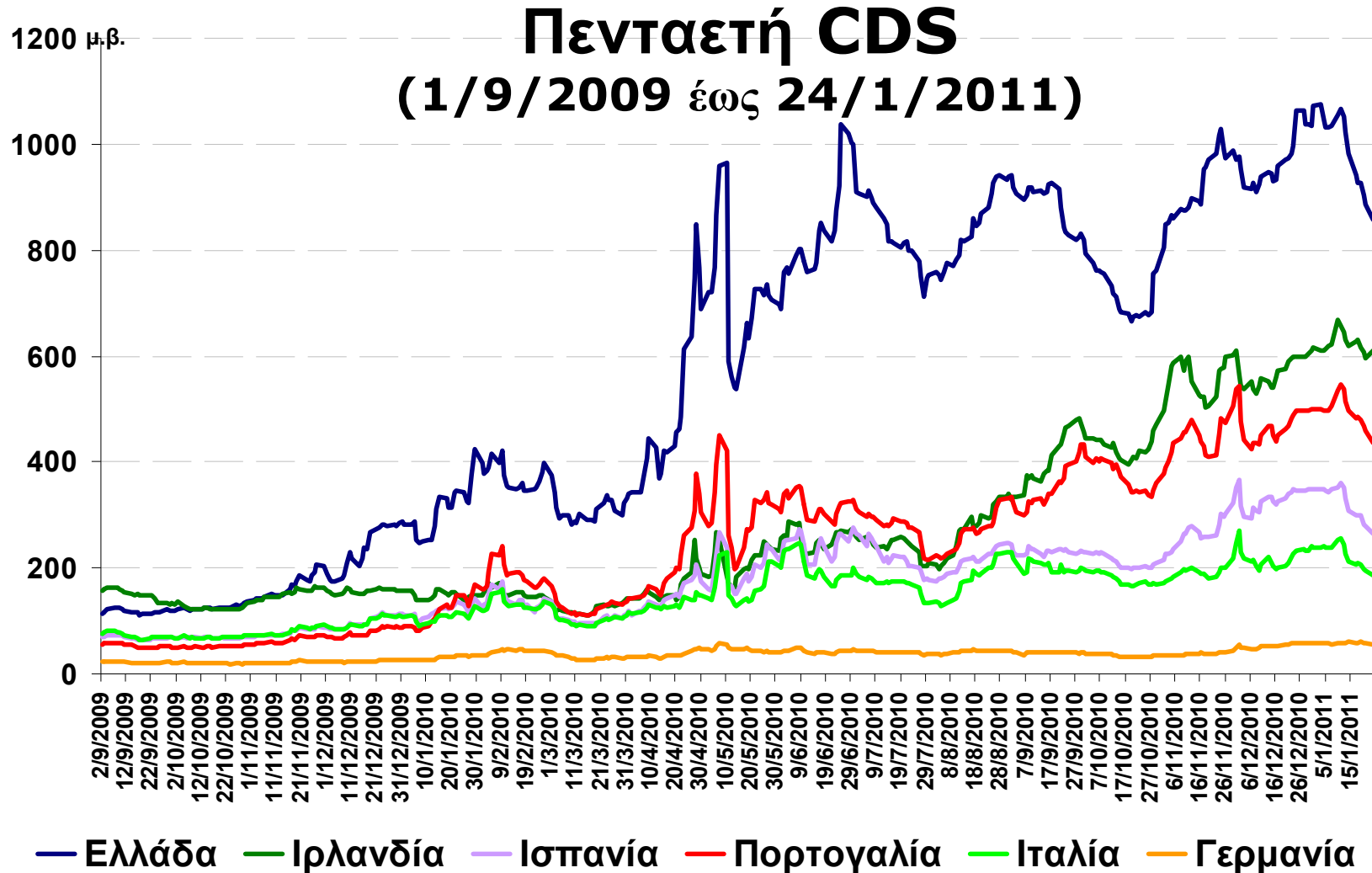

I. Ο σκιώδης τραπεζικός τομέας, κύριος υπεύθυνος για τη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση

- ✓ Υψηλή μόχλευση, μηδαμινή ρευστότητα, τιτλοποιήσεις
- ✓ Επιδίωξη βραχυχρόνιου κέρδους και υπο-εκτίμηση των κινδύνων
- ✓ Εγκλωβισμός εποπτικών αρχών (regulatory capture)
- ✓ Επικράτηση της ιδεολογίας των αποτελεσματικών αγορών
- ✓ Άλλοι παράγοντες:
 - ❖ Φούσκα ακινήτων,
 - ❖ subprime,
 - ❖ διεθνείς ανισοροπίες,
 - ❖ αξιολογικοί οίκοι, κλπ.

I. Η κρίση στην Ευρωζώνη ξεκινάει με ένταση το Νοέμβριο του 2009

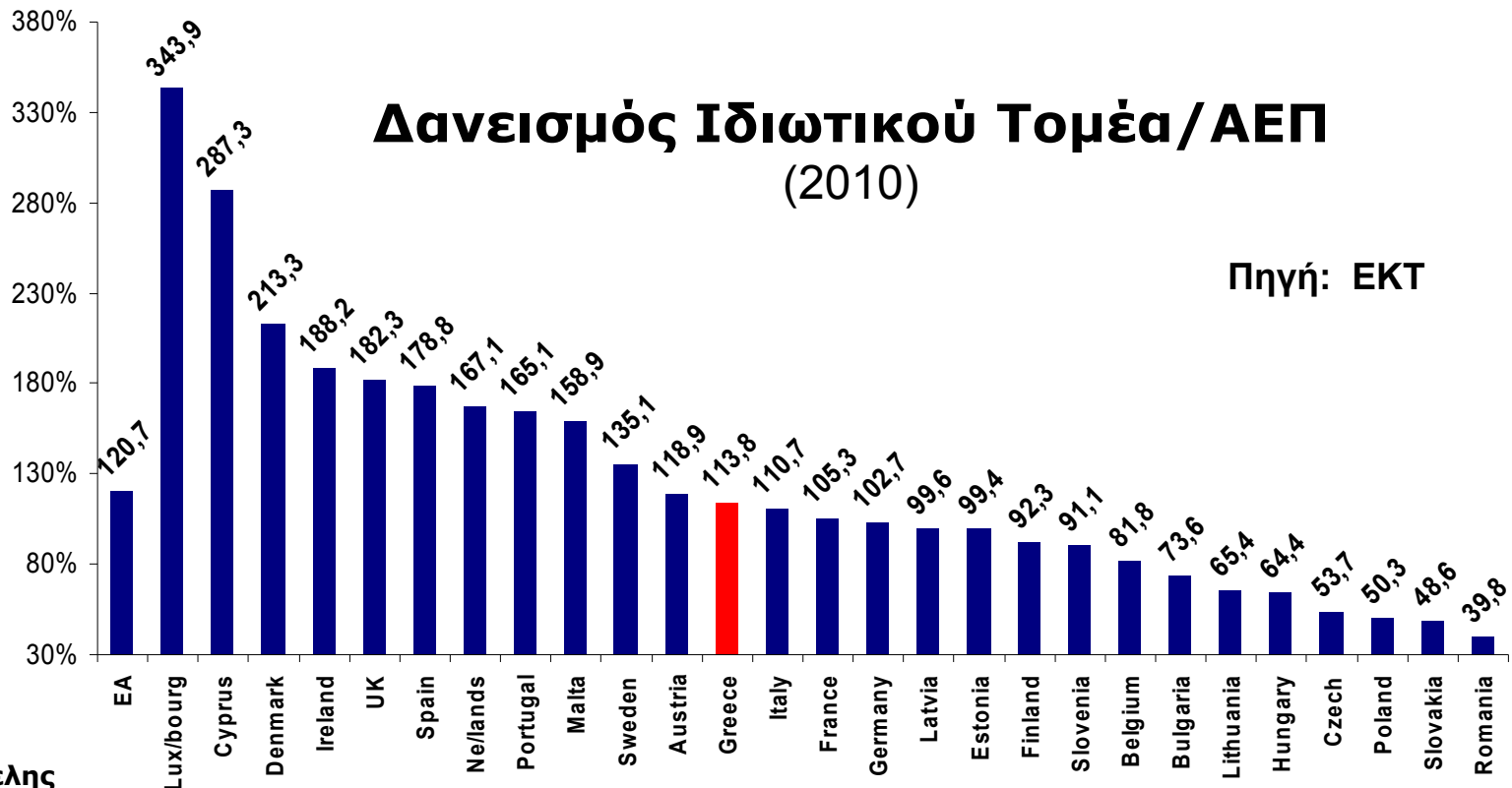
I. Τα ασφάλιστρα κινδύνου υψηλά, όπως στην προ-ONE εποχή

I. Η κρίση πηγάζει από διαφορετικούς παράγοντες ανά χώρα της Ευρωζώνης

- ✓ Ελλάδα: Χρέος Δημοσίου, έλλειψη ανταγωνιστικότητας
- ✓ Πορτογαλία: Χρέος ιδιωτικού τομέα, έλλειψη ανταγωνιστικότητας
- ✓ Ισπανία: Χρέος ιδιωτικού τομέα, έλλειψη ανταγωνιστικότητας, φούσκα ακινήτων, τράπεζες αποταμιεύσεων (Cajas), κρυφό συνταξιοδοτικό χρέος
- ✓ Ιρλανδία: Χρέος ιδιωτικού τομέα, φούσκα ακινήτων, μεγάλες τράπεζες

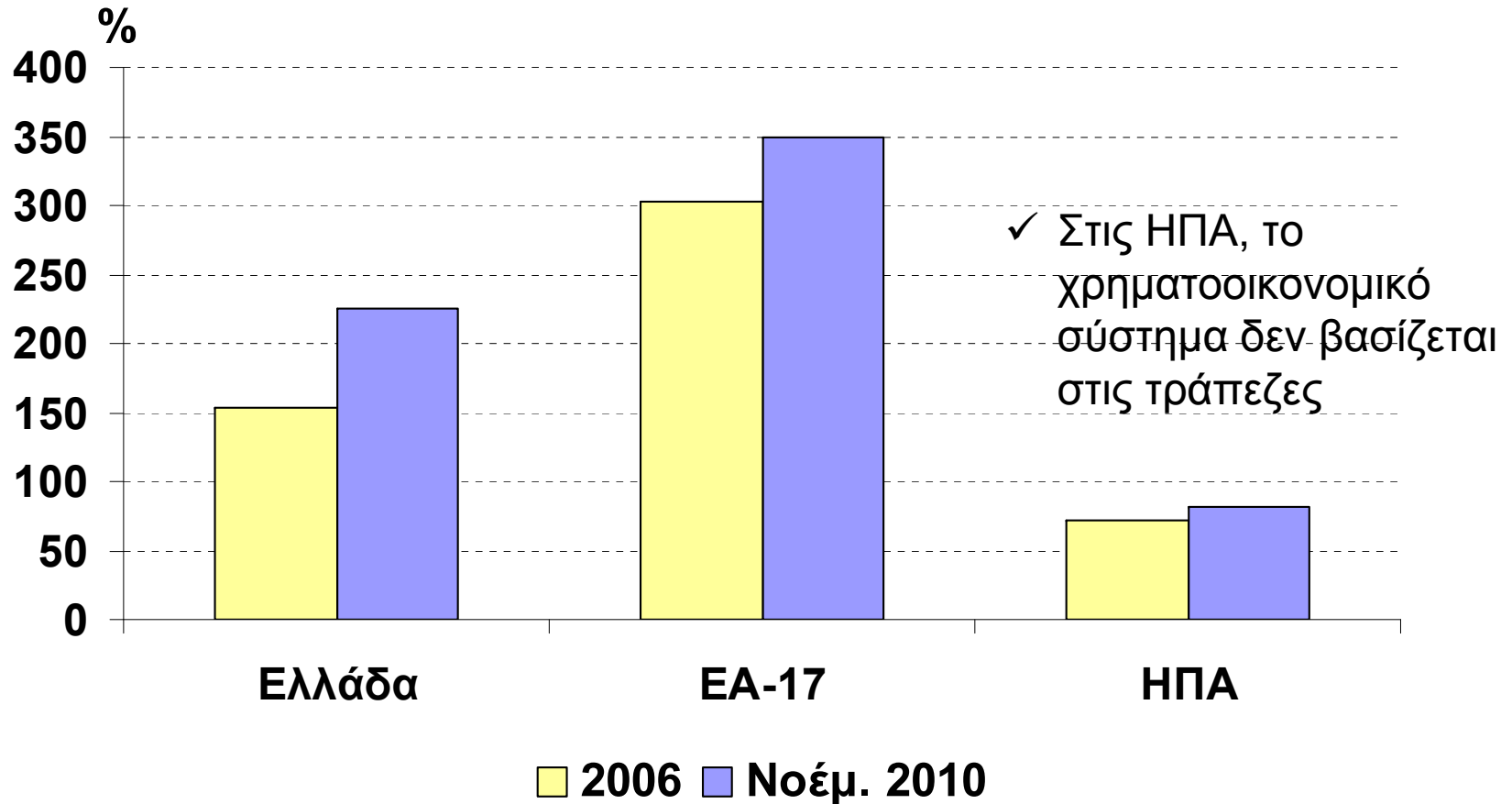
ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

- I. Από τη διεθνή στην ευρωπαϊκή κρίση
- II. Ο τραπεζικός τομέας στην Ευρώπη
- III. Νέο πλαίσιο εποπτείας

II. Αύξηση του ενεργητικού των τραπεζών σε Ελλάδα και Ευρώπη παρά την κρίση

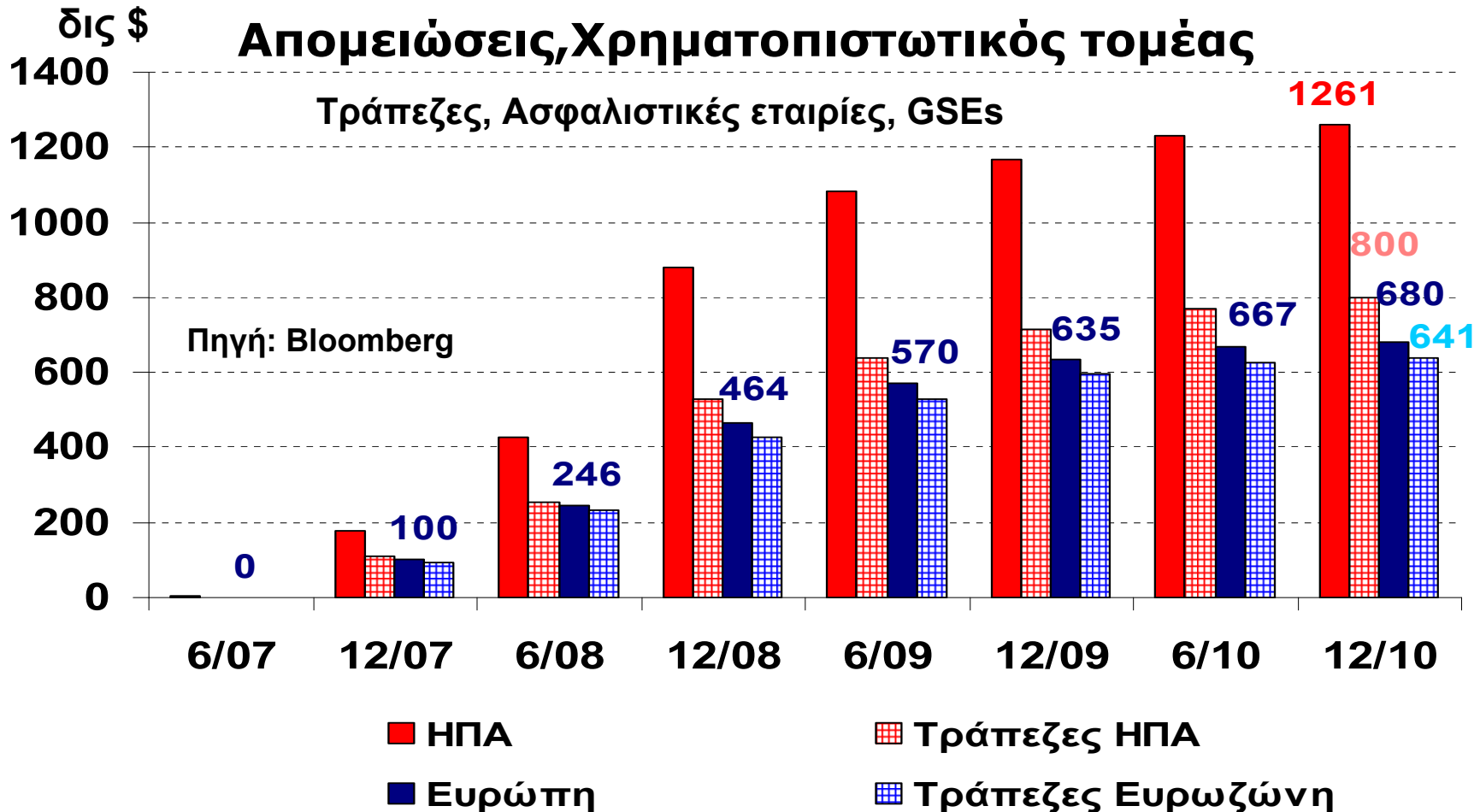
Σύνολο Ενεργητικού ΝΧΙ / ΑΕΠ

Πηγή: ΕΚΤ, AMECO, Federal Reserve, US Bureau of Economic Analysis

II. Φερεγγυότητα: Το πρόβλημα δημιουργήθηκε πριν την ευρωπαϊκή κρίση

- ✓ Η ευρωπαϊκή κρίση δεν επηρεάζει τις απομειώσεις
- ✓ Σημερινές συνολικές απομειώσεις τραπεζών: **\$1,4 τρισ.**
- ✓ Εκτίμηση ΔΝΤ: Απομειώσεις τραπεζών πιθανόν να φτάσουν τα **\$2,2 τρισ.**

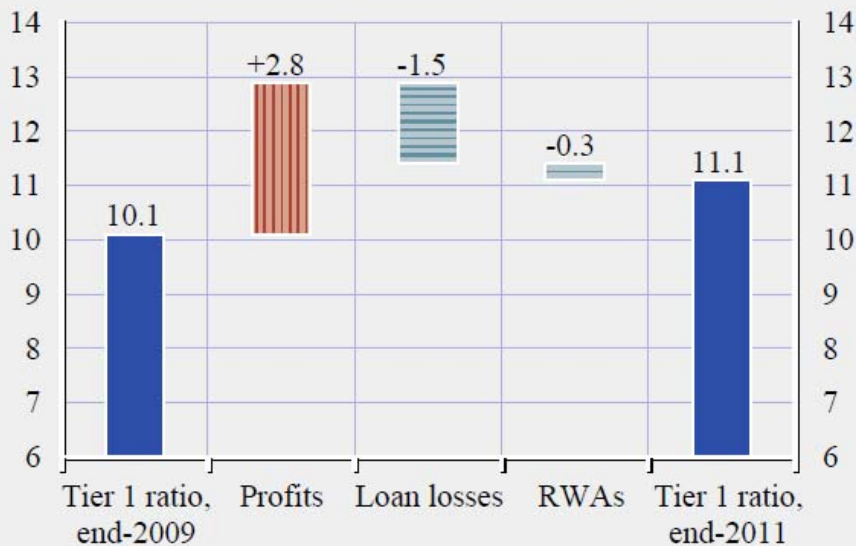

II. ΕΚΤ: Τελευταία top-down stress tests 19 μεγάλων ευρωπαϊκών τραπεζών

Chart 4.8 Aggregate contribution of profits, loan losses and risk-weighted assets to Tier I capital ratios under the baseline and adverse scenarios

(2009 – 2011; percentages; average of 19 euro area LCBGs)

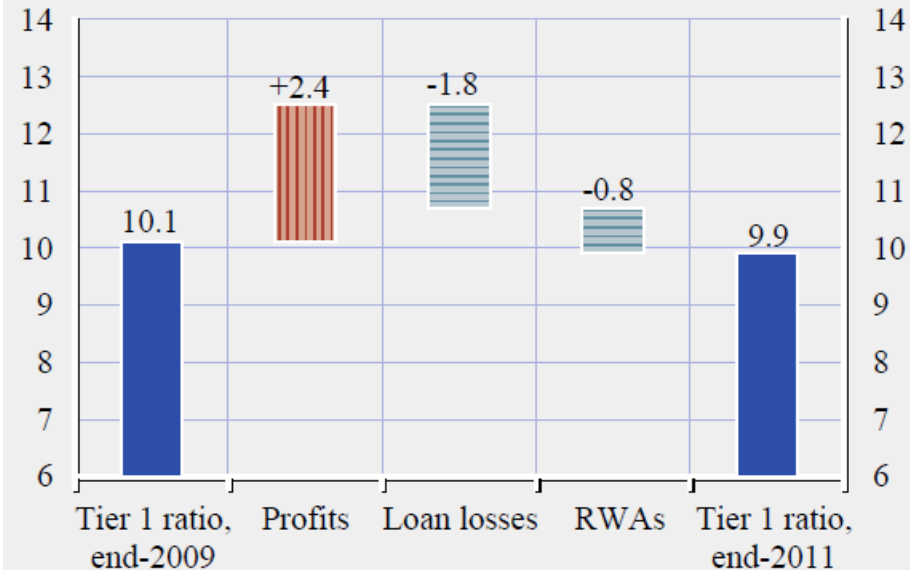
Baseline scenario

Η πρόβλεψη για το τέλος του 2011 με βάση την ανάπτυξη

Η επίδραση σωρευτικής πτώσης του ΑΕΠ κατά 3% σε σχέση με το σενάριο βάσης, που έχει πιθανότητα 4%

Adverse scenario

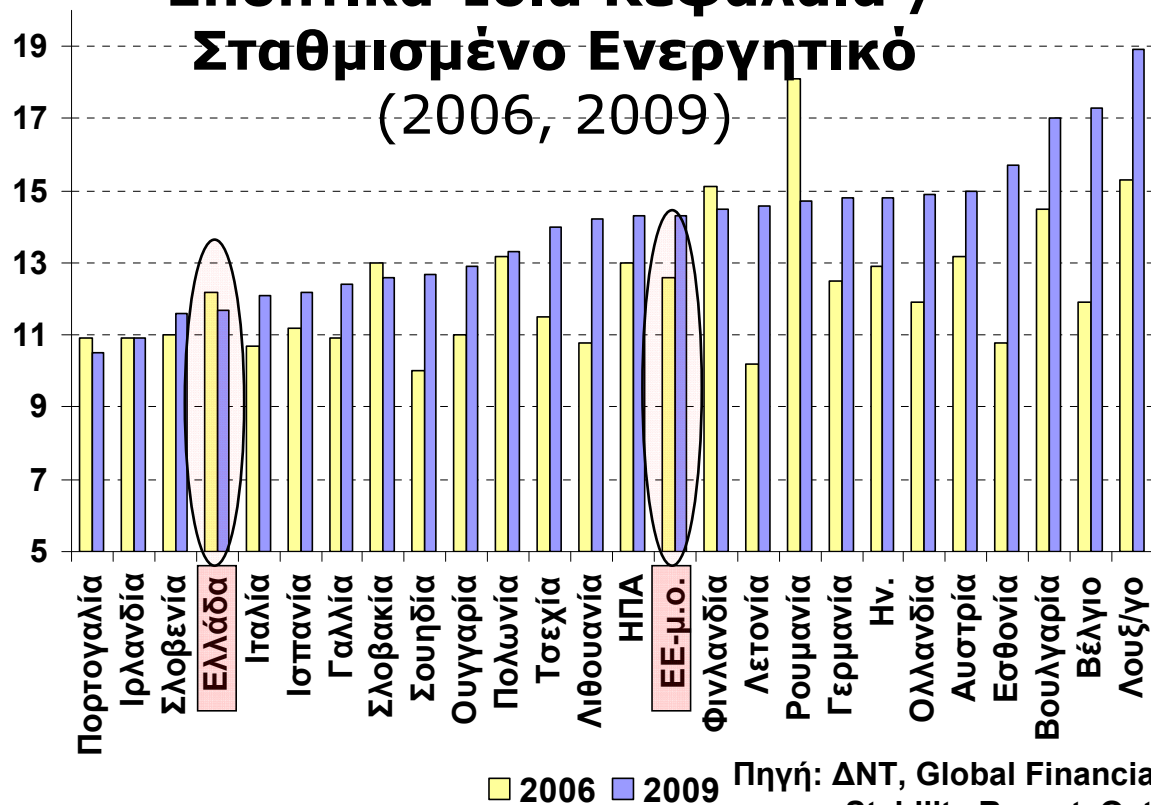
Sources: Individual institutions' financial reports, Moody's LossCalc, ECB and ECB calculations.

Καμία από τις 19 τράπεζες δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα

II. Επαρκής κεφαλαιοποίηση, τουλάχιστον στην Ευρώπη

Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια / Σταθμισμένο Ενεργητικό (2006, 2009)

Tier 1 ratio

2006 Ιούνιος 2010

Ελλάδα* **10,2** **10,6**

ΕU-27* **8,1** **10,1**

ΗΠΑ** **10,5** **12,4**

* όλες οι εγχώριες τράπεζες

** όλα τα ιδρύματα που είναι ασφαλισμένα από την Ομοσπονδιακή Εταιρεία Ασφάλισης Καταθέσεων (FDIC)

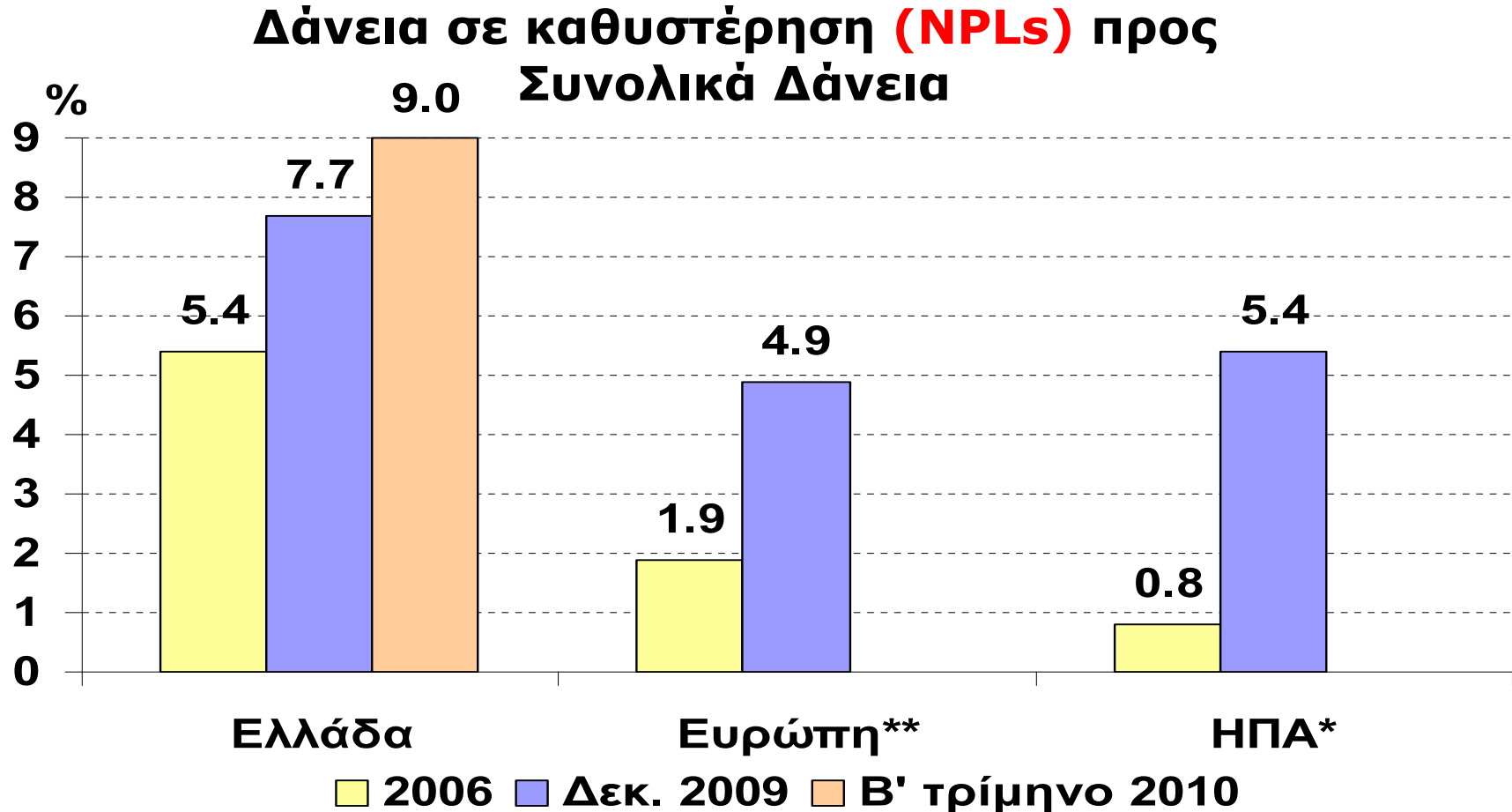
Πηγή: EKT Consolidated Banking Data, FDIC

Πηγή: ΔΝΤ, Global Financial Stability Report, October 2010

- ✓ Συγκρίσεις Ευρώπης – ΗΠΑ δύσκολες, καθώς οι τράπεζες στις ΗΠΑ παρουσίαζαν ψευδή εικόνα του CAR μέσω δημιουργίας θυγατρικών, μη έχοντας ακόμα υιοθετήσει τη Βασιλεία II στο ξέσπασμα της κρίσης το 2007

II. Άνοδος των NPLs σε Ελλάδα, Ευρώπη, Η.Π.Α.

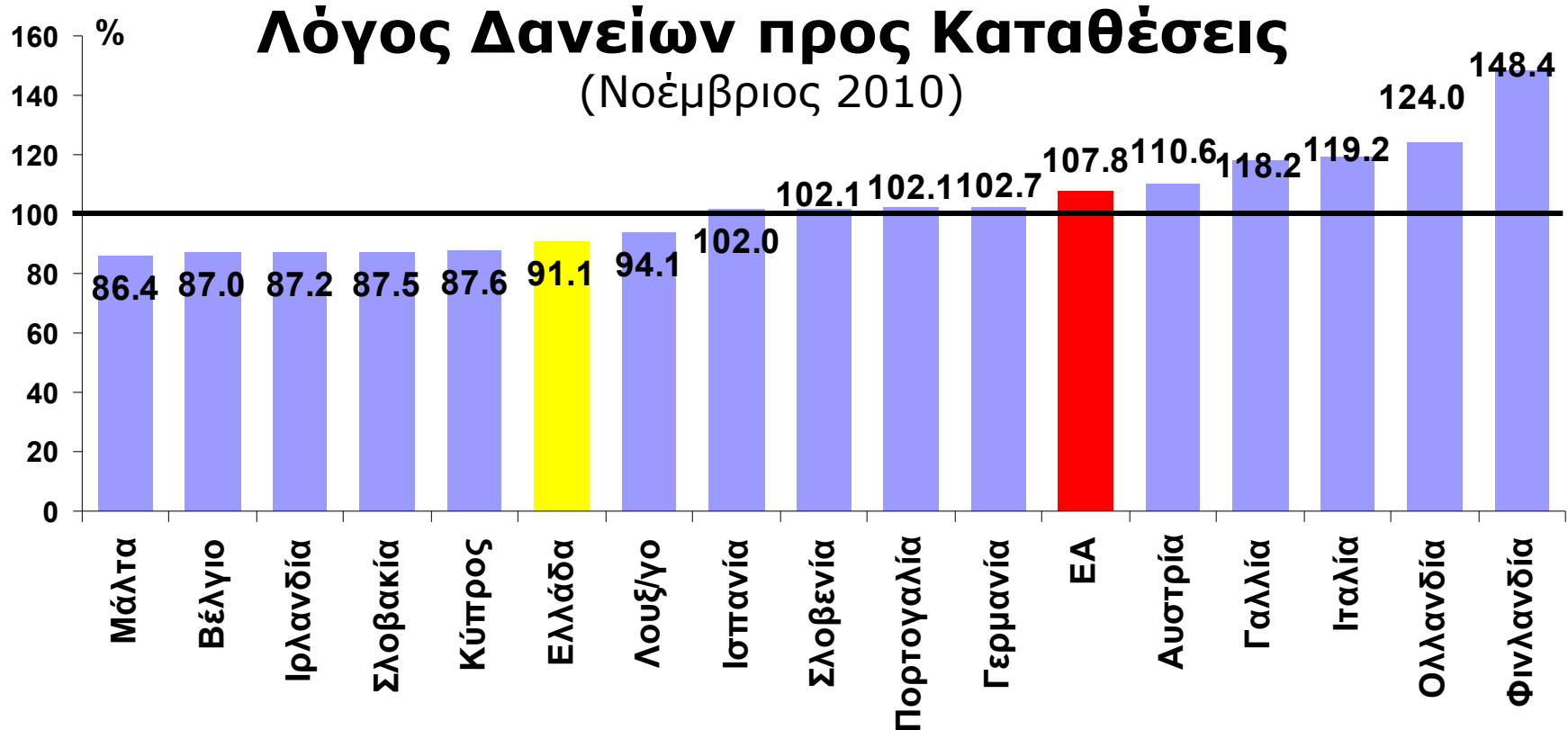
* όλα τα ιδρύματα που είναι ασφαλισμένα από την Ομοσπονδιακή Εταιρεία Ασφάλισης Καταθέσεων (FDIC)

** 50 μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες

Πηγή: ΔΝΤ, Global Financial Stability Report, October 2010

II. Η ρευστότητα στην Ευρωζώνη δεν φαίνεται ως πρόβλημα

Συνολικά Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις, NXI εκτός από το Ευρωσύστημα
Πηγή: ΕΚΤ, ΤΤΕ

- ✓ **Προσοχή:** Οι μεγάλοι διακρατικοί τραπεζικοί όμιλοι παρουσιάζουν υψηλότερους λόγους δανείων/καταθέσεις: Εκεί βρίσκεται το πρόβλημα της ρευστότητας

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

- I. Από τη διεθνή στην ευρωπαϊκή κρίση
- II. Ο τραπεζικός τομέας στην Ευρώπη
- III. **Νέο πλαίσιο εποπτείας**

III. G-20 και η Βασιλεία III

- ✓ Υπό την αιγίδα των G-20 χωρών, το Financial Stability Board και την παλαιότερη ομάδα των κρατών της Βασιλείας, αναμορφώνεται το διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα και το κανονιστικό του πλαίσιο
- ✓ Εφαρμόζονται ήδη νέες κανονιστικές ρυθμίσεις στην Ευρώπη και τις Η.Π.Α. και έχουν πλέον δρομολογηθεί νέοι και πιο αυστηροί διεθνείς κανονισμοί για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, οι επονομαζόμενοι «Συμφωνία της Βασιλείας III».

Οι κύριες μεταβολές στη Βασιλεία III περιλαμβάνουν:

- i. Υψηλότερες και καλύτερης ποιότητας κεφαλαιακές απαιτήσεις
- ii. Πιο περιοριστικό ορισμό του κεφαλαίου
- iii. Ενίσχυση του πλαισίου κεφαλαιακών απαιτήσεων ως προς την κάλυψη των κινδύνων, ιδίως του κινδύνου αντισυμβαλλομένου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνολική κάλυψη κινδύνων
- iv. Πρόσθετα μέτρα για την αντιμετώπιση συστημικών κινδύνων και κινδύνων σχετικών με την αντίληψη ότι το μεγάλο μέγεθος αποκλείει την πιθανότητα χρεοκοπίας.
- v. Αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της απορροφητικότητας ζημιών των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, για να μειωθεί ο ηθικός κίνδυνος.
- vi. Έλεγχος της μόχλευσης, μέσω της κατάρτισης ενός απλού δείκτη
- vii. Εισαγωγή ενός νέου παγκόσμιου πλαισίου για τη ρευστότητα
- viii. Δυνατότητα απορρόφησης ζημιών πέρα από τα πρότυπα που ανακοινώθηκαν για τράπεζες που έχουν συστημική σημασία

III. Νέοι δείκτες μόχλευσης, κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας: Σταδιακή εισαγωγή

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Από 1 ^{ης} Ιανουαρίου 2019
Δείκτης Μόχλευσης		Εποπτική παρακολούθηση			Περίοδος παράλληλης λειτουργίας 1 Ιαν. 2013 – 1 Ιαν. 2017 Δημοσιοποίηση στοιχείων από 1 ^{ης} Ιαν. 2015				Ενσωμάτωση στον 1 ^ο πυλώνα του Συμφώνου της Βασιλείας	
Κύρια Βασικά Ίδια Κεφάλαια	2%	2%	2%	3,5%	4,0%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%
Περιθώριο Διατήρησης Κεφαλαίων							0,625%	1,25%	1,875%	2,5%
ΚΒΙΚ + ΠΔΚ	2%	2%	2%	3,5%	4,0%	4,5%	5,125%	5,75%	6,375%	7,0%
Σταδιακή εισαγωγή μειώσεων των ΚΒΙΚ					20%	40%	60%	80%	100%	100%
Ελάχιστα Βασικά Ίδια Κεφάλαια (Tier I)	4%	4%	4%	4,5%	5,5%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%
Ελάχιστα Συνολικά Ίδια Κεφάλαια	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%
ΕΣΙΚ + ΠΔΚ	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,625%	9,25%	9,875%	10,5%
Κεφαλαιακά μέσα που δεν εμπίπτουν πλέον στα πρόσθετα στοιχεία των κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων (non-core Tier 1) ή στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια (Tier 2)				Σταδιακή ολοκλήρωση εντός δέκα ετών με έναρξη το 2013						

Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio LCR)		Έναρξη περιόδου παρατήρησης				Εισαγωγή ελάχιστου προτύπου				
Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (Net stable funding ratio NSFR)			Έναρξη περιόδου παρατήρησης						Εισαγωγή ελάχιστου προτύπου	

III. Άλλα θέματα που χρήζουν κανονιστικής ρύθμισης

- ✓ Καταπολέμηση υπερκυκλικότητας χρηματοοικονομικού συστήματος με χρήση εργαλείων, όπως
 - ❖ κεφαλαιακές απαιτήσεις
 - ❖ Τραπεζικές προβλέψεις
 - ❖ Ενέχυρο και καταβολή ασφάλειας
- ✓ Απαιτείται πακέτο μέτρων
- ✓ Απαιτείται να προστατευτούν οι επόπτες με τη χρήση κανόνων
- ✓ Ποιος είναι ο σωστός επόπτης;
 - ❖ Η κεντρική τράπεζα;
 - ❖ Χώρα καταγωγής ή χώρα υποδοχής;
- ✓ Το δίλλημα «είναι πολύ μεγάλο ΧΙ για να αφεθεί να χρεοκοπήσει»
 - ❖ ΧΙ μεγαλύτερα της δυνατότητας των χωρών να το διασώσουν χωρίς κραδασμούς (π.χ. Ισλανδία, Ιρλανδία)
 - ❖ Διασύνδεση τραπεζών μεγαλώνει τον συστημικό κίνδυνο
 - ❖ Να μπουν κεφαλαιακές απαιτήσεις ως συνάρτηση του μεγέθους;
 - ❖ Η εμμονή στο στόχο του πληθωρισμού έχει αυξήσει τον ηθικό κίνδυνο
 - ❖ Και τι γίνεται με τις μεγάλες διακρατικές τράπεζες;
- ✓ Οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις κοστίζουν
 - ❖ Ποιος θα πληρώσει;
 - ❖ Θα ανεβούν τα πραγματικά επιτόκια;

III. Ρυθμίσεις στην Ευρώπη

- ✓ Η ΕΕ-27 θέτει σε ισχύ ένα νέο πλαίσιο εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος από τον Ιανουάριο του 2011.
- ✓ Το νέο πλαίσιο στην ΕΕ-27 αποτελείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Board, ESRB), και τρεις νέες εποπτικές αρχές (European Supervisory Authorities, ESA).
- ✓ Στο ESRB ανατίθεται η μακρο-προληπτική εποπτεία.
- ✓ Το μικρο-επίπεδο προληπτικής εποπτείας αναλαμβάνουν οι ESAs. Θα αποτελούνται από τρεις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές:
 - ❖ European Banking Authority (EBA), με έδρα το Λονδίνο για την εποπτεία των τραπεζών,
 - ❖ European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA), με έδρα τη Φρανκφούρτη για την εποπτεία των ασφαλιστικών εταιρειών και των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών ταμείων,
 - ❖ European Securities and Markets Authority (ESMA) με έδρα το Παρίσι για την εποπτεία χρηματιστηριακών και επενδυτικών εταιρειών, αλλά και με αρμοδιότητες για εταιρείες πιστοληπτικής αξιολόγησης (Credit Rating Agencies).
- ✓ Στην ΕΕ-27 θα δημιουργηθεί, επίσης, μία Κοινή Επιτροπή για τον συντονισμό των παραπάνω νέων εποπτικών αρχών.

Συμπέρασμα

- ✓ Η διεθνής κρίση έδωσε το έναυσμα για την αναδιάρθρωση του χρηματοοικονομικού συστήματος
- ✓ Η ομάδα των G-20 πήρε την πρωτοβουλία καθώς η οικονομική και πολιτική δύναμη μετατοπίζεται προς τις αναπτυσσόμενες χώρες
- ✓ Σταδιακά ενσωματώνονται αυστηρότεροι κανονισμοί που ανεβάζουν το κόστος διαμεσολάβησης
- ✓ Ο χρηματοοικονομικός τομέας έχει τεράστια πολιτική δύναμη και αντιστέκεται, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ
- ✓ Προβλέπεται μια δεκαετία με μεγαλύτερη σταθερότητα αλλά χαμηλότερους παγκοσμίους ρυθμούς ανάπτυξης
- ✓ Η ευρωπαϊκή κρίση ξεκίνησε από τη χρηματοοικονομική κρίση του Δυτικού κόσμου επειδή ευαισθητοποίησε τις αγορές στην εσωτερική συνοχή της Ευρωζώνης.
- ✓ Οι ελληνικές τράπεζες πάσχουν από την αφερεγγυότητα του ελληνικού κράτους, όχι από δικά τους εσωτερικά προβλήματα διαχείρισης
- ✓ Το ζητούμενο σήμερα είναι η συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η έξοδος από την ύφεση